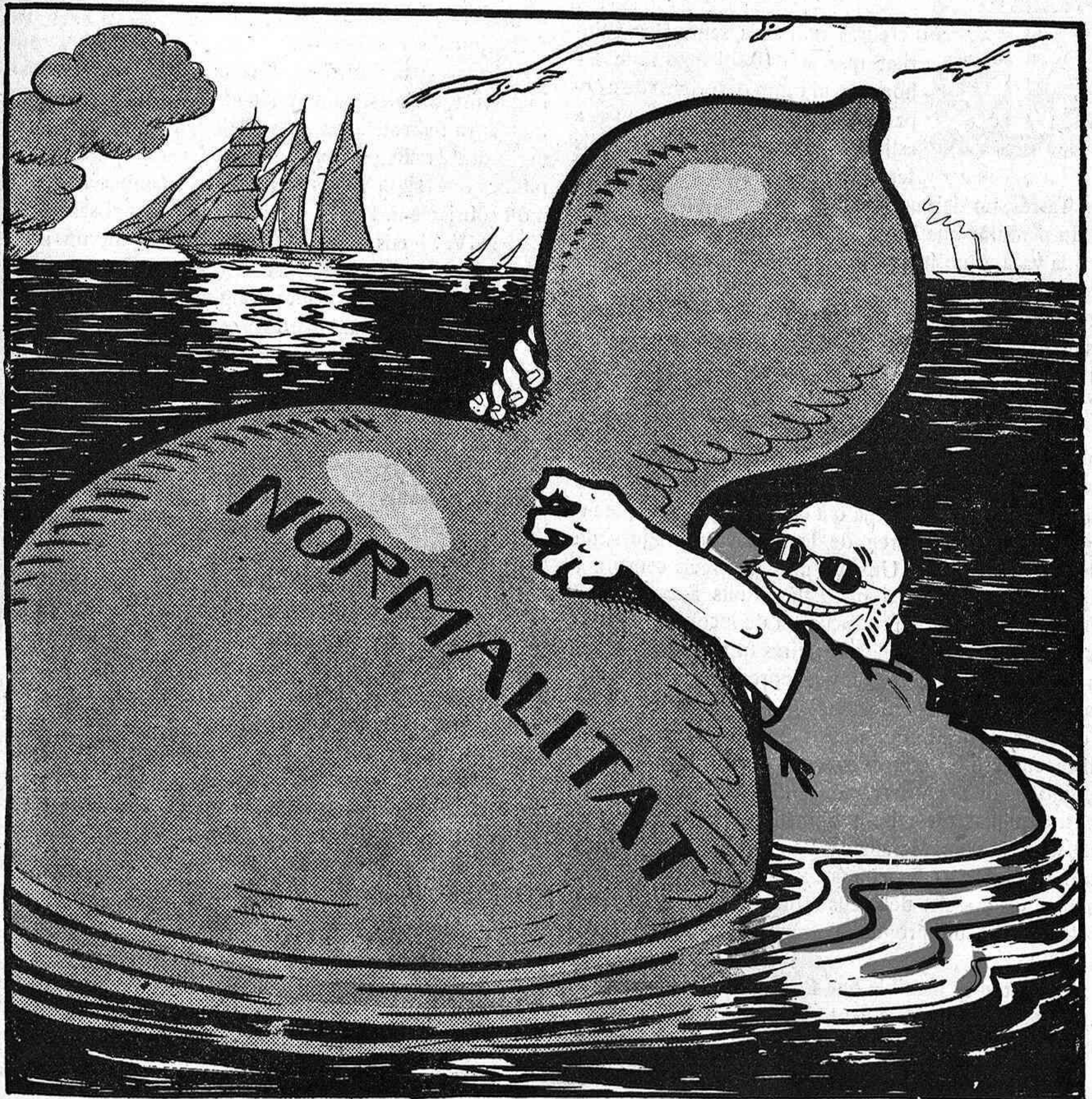

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1961 ————— Any XXXVIII
BARCELONA 28 DE JULIOL DE 1916

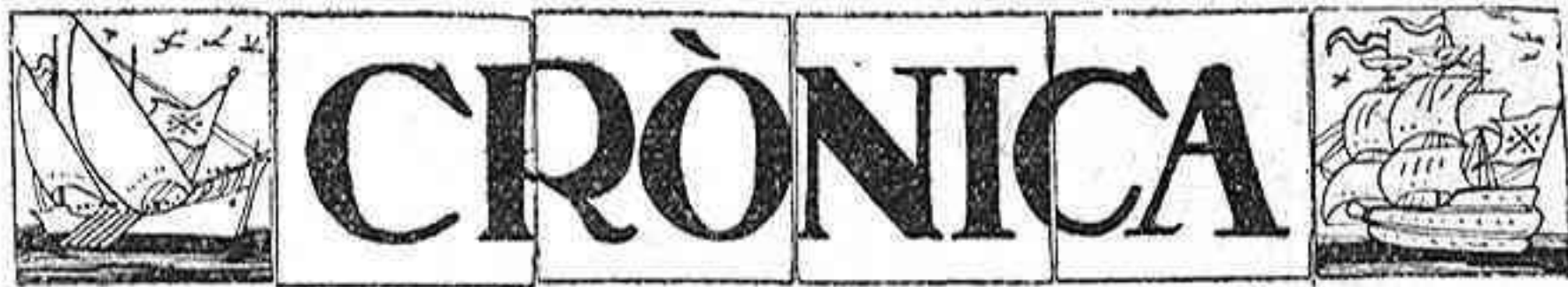
PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

EL SENYOR ESTEVE

- Gracies a Déu que respiro; ja començava a fer l'anec.

Aquest número ha passat per la censura

Carta a un de fóra

U creuràs, bon amic, sense altra autoritat que la del sol marcan-te les hores en el camp desprovist de campanes i rellotges, vivim en la nostra estimada Barcelona com en aquells temps de la ciutadela i de la ronda

d'en Tarrés, no deixant-nos fruitir la por cap alegria. Perquè tu pensaràs que per a fer la berema i per a que deslliuri la vaca, o posin ous les gallines, tant és que estiguin vigents com sospeses les garanties constitucionals; emperò creuràs no ens serà possible la vida ciutadana, mancats de totes aquestes coses, dites manifestacions, reunions i llibertat de pensament i d'impresament, tingudes a ciutat per tan necessaries, com a pagès el fem i la pluja.

No, bon amic, no. Mai com ara ha estat tan joganera i bonica Barcelona. Com que no hi han motins la gent se'n va al teatre; no havent-hi manifestacions els bons ciutadans marxen a la platja o a la muntanya; com que no llegeixen xerren, i xerren de tot menys de vagues, de política i de la guerra. Un altre mes de previa censura i suspensió de garanties, i quedem reduïts a les estrictes funcions digestives, reproductives i de locomoció. «Fets uns porcs del remat d'Epicuri», diràs tu recordant les teves antigues erudicions. Sí, uns porcs epicurians, però uns porcs conscients. Ja ho sabem que l'home té drets i ha de tenir cabories i que en el món passen històries terribles, emperò els nostres drets no són els de la resolució, sinó els de la conservació. En lloc de llibertat demanem tranquil·litat, i els bons aliments substitueixen a la igualtat. Allò d'en Maragall: «Ben menjat, ben begut i geure amb dòna.» Es el mateix programa que el que s'assignen els mascles dels teus remats, mes no'm negaràs constitueix tot un programa pràctic, grat a Déu i als homes.

¿Però com és possible que Barcelona hagi renunciat a totes les seves llibertats, fent vida de goç intel·ligent, de mico de *varietés*, de cavall ensinistrat? diràs tu, recordant els dies escolars de gesticulacions i turbulències. Mira, recordant aquell poeta castellà que deia sobrevien, per a viure en santa pau, o bé la matèria o bé l'ànima, nosaltres hem acordat que hi sobra l'ànima i ens hi dediquem a la matèria. Ahir, diumenge, Barcelona donava la sensa-

ció d'una ciutat rica en vacances. En les places de braus dugues multituds udolaven per un centímetre més o menys de desviació de l'espasa occidora. En el Parc Güell vint mil mediterranis, davant de dues estatuës de guix, de Apol·lo i de Venus, feien una mica de Grecia. Cap el mar, els eròtics, cercaven les onades com un afrodisíac. I els teatres eren plens, i en els cines se realitzaven tots els misteris, i en els cafès les bones famílies fruiten la voluptuositat de la consumació dominical. Si un plebiscit hagués estat possible, tota aquesta gent hauria votat per l'esbarjo contra la llibertat.

L'etern «pan y toros» —objectaràs. Sí, «pan y toros», i pa i cine, ademés, pa amb xicoteta arrambladora, pa amb muntanya recreativa, pa amb platja semblant a un setmanari pornogràfic, pa i bar automàtic, i si la diversió, per mòdica que sigui no és possible, pa i rambla a seques, molt sobriament. Estem en plena època del senyor rei Carles IV. Si ens tanquen les tavernes farem un motí, però si ens tanquen la constitució no se'n enteren més que quatre obrers maniàtics i alguns periodistes, la majoria dels quals, davant la previa censura, diuen: —Millor, menos feina. Solament Barcelona se'n adonaria de la previa censura, si aquesta esborrés la secció d'espectacles.

Vaig a resumir-te el nostre present estat d'ànima. A Londres tindriem plenitud de llibertat, però arribat el diumenge, l'us protestant ens imposaria el silenci i la quietut. En canvi, a Petrograd, no haurièrem cap llibertat, però podríem anar al ball, al cine i al prostíbul. Triariem Petrograd.

Ja sabs lo antipàtica que m'és la mare naturalesa. Si estimo un paisatge és per les reminiscències pictòriques que'm porta; si me decideixo a fer una excursió muntanyenca, la realitzo pensant en literàries sensacions. Doncs, ara, sento enveja per la teva vida rural. Voldria viure una petita geòrgica, comentar la maduració dels raimos, anar a l'era i saltar en el trill, recullint amb delectació el feix de blat tallat. A la nit, recolzats en la porta, parlariem fantàsticament de les estrelles, abans de ficar-nos al llit castament, en una arcova amb flaire de fruites.

La Natura és la llibertat... Tenies raó. Al menys, mentres duri la suspensió de garanties.

PARADOX

Un *sablista*, en plena Rambla:

—Hola, Fàbregas! M'hauries de fer un gran favor.

—Digues.

—Voldria que'm deixessis dos duros.

—Home, és que...

—No t'amoïnis; deixa-me'ls ara... i ja me'ls tornaràs quan puguis.

Del Jardí dels humoristes

SUBSISTENCIES

ORIGINALS

Feia alguns dies que'm trobava en aquella fonda i cada dematí, al llevar-me, em sorprenia extraordinàriament una conversa que tenien un senyor i una criatura en el quarto del costat.

Els envans que separaven les habitacions eren tan prims, que no s'escapava ni un mot de lo que deien. I la conversa aquella era per a mi tan horriblement obsessionant, que ro tenia altra preocupació durant l'hora i mitja que durava la xerrameca, que posar l'orella a la paret i escoltar amb atenció.

A lo millor, el senyor deia an el noi:

—Ja t'has menjat el goç?

—Sí, senyor — responia el xicot.

Jo pensava: «Pobre gent:... Tan malament de subsistencies deuen estar, que fins se veuen obligats a menjar carn de goç!»

Al cap de una estona el xicot reprenia la paraula:

—Està bé aquesta casa?

—Si, no està mal.

—Me la vol deixar menjar?

—Menja-te-la, vaja!

I jo no sortia del meu astorament. «Quin fenomen deu ésser aqueixa criatura, que després de menjar-se un goç encare té dalit per a empassar-se una casa!»

L'endemà, a la mateixa hora, se repetia l'estrany diàleg:

—Què t'estimes més, una pistola o un elefant?

—Totes dues coses. Quan m'hagi menjat l'elefant, em menjaré la pistola. I si tinc més gana em menjaré aquest barco.

—No pot ésser. Això seria massa; després te faria mal.

—I cal... No se'n recorda que ahir després de haver-me menjat aquell camell, encara hi vaig fer passar quatre gallines, una bomba, cinc pollets, un sabre i un molí de vent?

La estupenda conversa continuava cada matí amb la

—Vaja, no diguin, que és molt més saludable anar a peu i a poc a poc que depressa en automòbil...

mateixa tessitura, i jo'm tornava boig volguent capir la seva significança. ¿Com rediantre podien cabrer dins el ventrell d'aquell infant, tantes i tan heterogènies substancies?

Aquest matí he volgut sortir de dubtes.

Tot posant-me els calçotets he sentit que'l xicot deia:

—Primer me menjaré el conill.

—No, home, val més que abans te mengis la bicicleta, que és més grossa.

EL «LAZARILLO»

—A on me portes?

—No t'en preocupis, i cuita, que'ls mal passos s'han de donar depressa.

—La bicicleta ja me l'he menjada. Ara el conill, i després del conill! em menjaré les vinagreres...

—Guarda-les per demà les vinagreres.

—Docs què menjaré, després del conill?

—Té, menja't en Joffre!

—No; més m'estimo menjar-me el Kaiser.

—Porta doncs, ja me'l menjaré jo, en Joffre!...

Ja no he pogut aguantar més. Tal com me trobava, en calçotets i samarreta he sortit del quarto i, fent veure que m'errava de porta, m'he ficat al quarto del costat.

Volia conèixer l'original alimentació dels estranys golafres i els vaig sorprendre *con las manos en la masa*.

Pare i fill es desdejunaven amb figuretes de xocolata.

ADELÍ

A CAU D'ORELLA

El diputat ofès

Un bon catalanista de Sabadell, ha dubtat del nostre «a cau d'orella», on s'esplicava l'història dels carametlos parlamentaris del senyor Salas Antón. «Si no és veritat, està ben trobat».

Sabadellenc incrèdul, sabadellenc que no poses fè en les nostres indiscretas confidències. Hi ha una vida anecdòtica i clandestina, que esplica, més exactament que les

L'obsessió d'en Charlot

enfàtiques proeses, les vicissituds i l'ànima de les coses ciutadanes, i aquesta vida és la que procurem recullir aquí setmanalment, amb tota la fidelitat de lo que encara no ha sofert les deformacions del comentari públic. Veritat, i ben detallada era l'història de les llemineres ambicions del senyor Salas Antón, com veritat és aquesta altre, que, desconfiat sabadellenc podrà comprovar desde casa seva.

Aquesta nova història del senyor Salas Antón, no conté dolçor de caramello. Té agror de fel i vinagre. Té regust de grotesca vanitat... Té orgull de senyor Esteve ofès.

Quan, després del seu discurs contra la llengua catalana, començà a rebre cartes de sabadellencs indignats, en Salas Antón, va pendre un aire commiseratiu per aquells ingenuus protestants. Però, les cartes creixien, els telegrames augmentaven i mig en broma i mig en serio, queien damunt del diputat excèntric, impertinències punxadores. En Salas Antón, irat, va pendre una determinació severa. Tots aquells missatges contenien ofenses, an ell, un diputat, i la llei l'amparava.

Quan un diputat català, li parlà, de la campanya que els seus electors, catalanistes ofesos li feien, en Salas Antón, contestà rencuniós:

—Jo he fet la meua obligació. La llei, condemna a tots els que destorben i coaccionen la tasca d'un diputat. Doncs bé, jo, he enviat totes aquestes lletres i telegrames al jutjat.

I en Salas Antón, se fregà les mans, tant dolçament, com si estigués ja escoltant la condemna de mig districte de Sabadell.

En Blasco Ibáñez, després d'haver passat uns quants dies a Barcelona; marxà a Andalusia per a posar en pel·lícula la seva novela *Sangre y arena*. La seva estada entre nosaltres, s'allargava, esperant l'arribada d'en Max-André, expert director d'escena, una de les figures de la casa Gaumont. A l'últim, arribà el telegrama comunicant la marxa: «Conseguida pel·lícula. Sortim divendres».

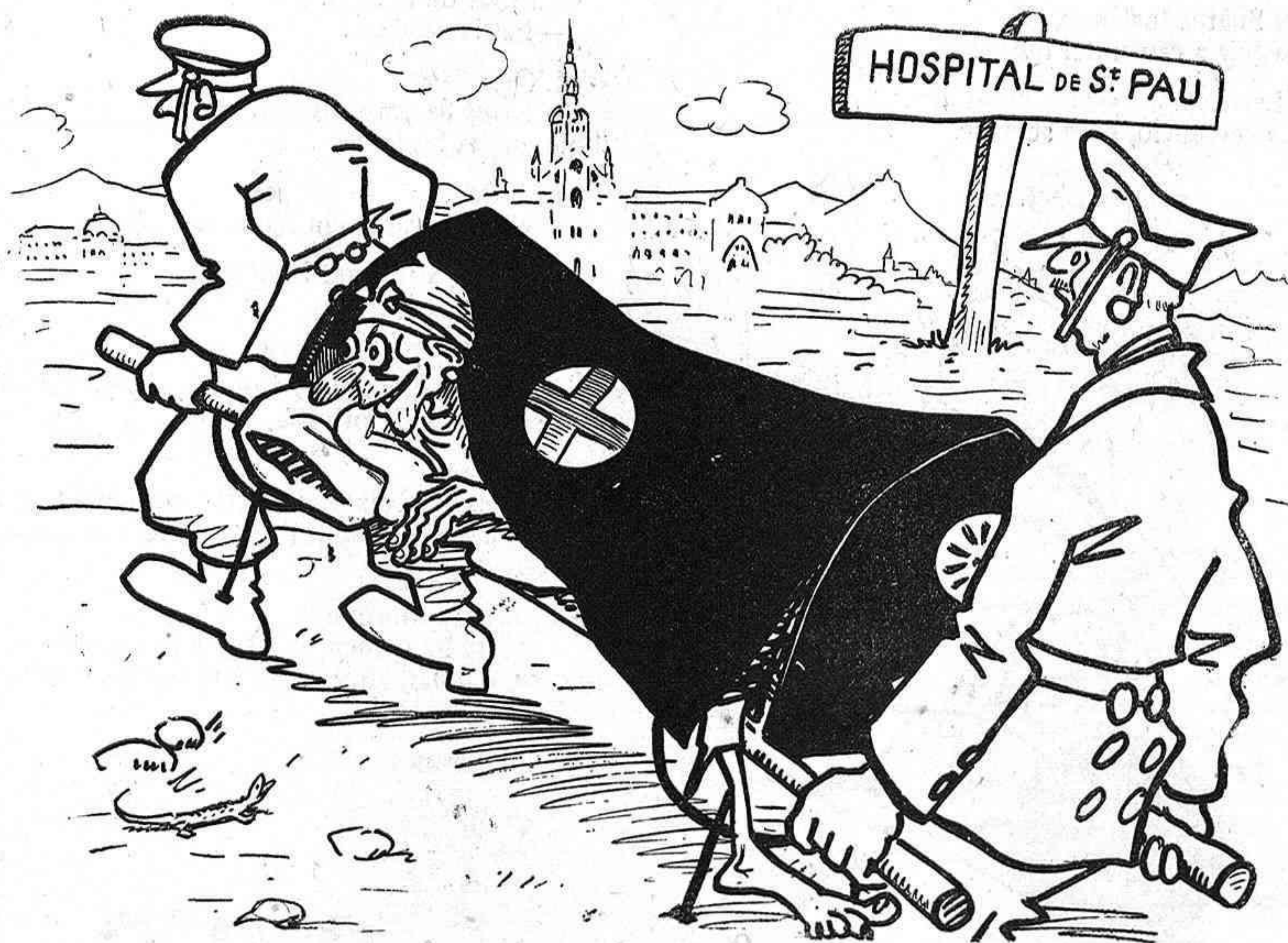
I aquí la firma: «Chavrot». Però com que's parlava de pel·lícules, els telegrafistes, obsessionats, transformaren el nom, i en Blasco, tot sorprès, se trobà amb que l'hi anunciava l'arribada, en «Charlot», en lloc de'n «Chavrot», de'n Max-André.

L'esperit militar

Amb aquest títol, un periòdic francès ens porta una anècdota sobre el mestre Lassalle. ¿Per què no recollir-la, si en Lassalle és vella coneixença barcelonina?

Se trobava el mestre a Espanya quan fou cridada la seva quinta a files. Fou patriota, marxà a França i se presentà al seu acantonament, regiment 18, a Pau. Un oficial, procedeix a l'interrogació d'habitud.

- Què era vostè, en el civil?
- Music.
- Music? Bé, però quin instrument tocava?
- Cap. Era director d'orquestra.
- Director d'orquestra?

TRASLLAT DE MALALTS

—Quina vinya, noi!... Això no és anar al Hospital; això és anar a la torre!

—Sí, senyor.

—Ah! Ah! Molt bé. Doncs agafeu un bastó i conduiu aquell remat de bous a Toulouse.

El mestre Lassalle, mai sospitaria pogués tenir una utilització semblant la seva batuta.

Què pensa fer aquest estiu?

Aixís que va començar a apretar la calor, no'ns vingué al magí altra mania que la d'obrir una enquesta entre la gent significada de Barcelona, respecte als projectes per a aquest estiu.

Resultat de la nostra informació són aquestes quantes contestacions que segueixen, de quina autenticitat no responem, perquè no s'ha comprovat la caligrafia dels interessats i perquè moltes d'elles no'ns han sigut entregades personalment pels conspicuus, sinó pels seus porters o per les seves criades.

Don Pere Corominas:

—Vida austera i una altra criatura.

En Cambó:

—Ballar sardanes; al puntejar-les me sembla que trepitjo a en Romanones.

Don Suárez Inclán:

—Seguir a cavall del burro.

En Lerroux:

—La revolució, com sempre.

—Mireu que és trist, tot un marquès com jo, tenir de estiuejar a les cadires del Passeig de Gracia!...

En Guimerà:

—Estiuejar en una cambra fosca del carrer d'en Petritxol.

En Pompeo Gener:

—No ho sé encara; probablement aniré al Pol Nord on tinc un amic esquimal; després passaré una temporada amb la meua amiga la emperatriu de Rússia, atravesaré la Sibèria i després no sé si anar a saludar al Mikado o al president de la república xina.

L'Ignasi Iglesias:

—Què volen que faci des de que vaig treure'm la barba? Anar a la barberia, tornar de la barberia...

En Gual:

—Representar la *Historia d'un home que ha perdut el temps*.

En Llapissera:

—Demostrar palesament que això del toreig és cosa de broma.

En Cullaré:

—Inventar frases sublimes.

En Zulueta:

—Enganyar pagesos. Molts pagesos. — Enganyar als diputats traient-los-hi els quartos.

La Cuca-fera:

—Instruir-se per tot arreu, a tota hora.

En Rusiñol:

—Ensenyar *La niña gorda* (novela).

En Prat de la Riba:

—Patria catalana.

L'Ors:

—Nous trenca-caps germano-filosòfics i després biologia, molta biologia.

L'alcalde:

—Un bon casament, que per això he nascut guapo.

En Polo, adroguer i regidor:

—Prou faria...

En Callén:

—Faré lo que voldré i podré, saben? Ningú té dret a ficar-se en la vida privada.

Lo Chil:

—Presentar els espectacles més divins, peripatètics, satinats, alegres i amicals que s'han vist jamai en Barcelona.

El mestre Morera:

—Jo ja he començat, des de la estrena de *Tassarba*: Fer-me retratar; ¿que no m'han vist a *La Esfera*?

La *Chelito*:

—Moltes coses.

El mestre Pahissa:

—Res.

Un estudiant a sa promesa

Ai Lluïseta estimada
que'm tens del tot trastocat
puix fa vintiquatre mesos
que de tú jo estic prenat,
ni un instant jamai m'oblidis
que sens tú no puc passà.
Estíme'm, estíme'm força
mal no ho vulgui ta *mamá*.

Total per què? Perquè un ximple
catedràtic m'ha sospés,
un neula que's passa el dia
dient coses al revés,
i perxò quan examina
dôn carbases a l'engrós
car al burro el pren per savi
i al savi el té per talós.

No ho dubtis, no, ma estimada,
prò aquí tot perdut està
i perxò veuràs tú sempre
tots els ximpls triomfà,
i en canvi els homes de ciència
sempre se'n van de clatell
puix a Espanya és un delict
tindre avui dia cervell.

Mira sinó En Romanones
l'altíssim lloc que ha escalat.
I el *Gallito* i El Belmonte
els mils duros que han guanyat
i en canvi grans eminencies
no poden guanyar mig ral
puix entre mig de molts ases
no prospera aquell que val.

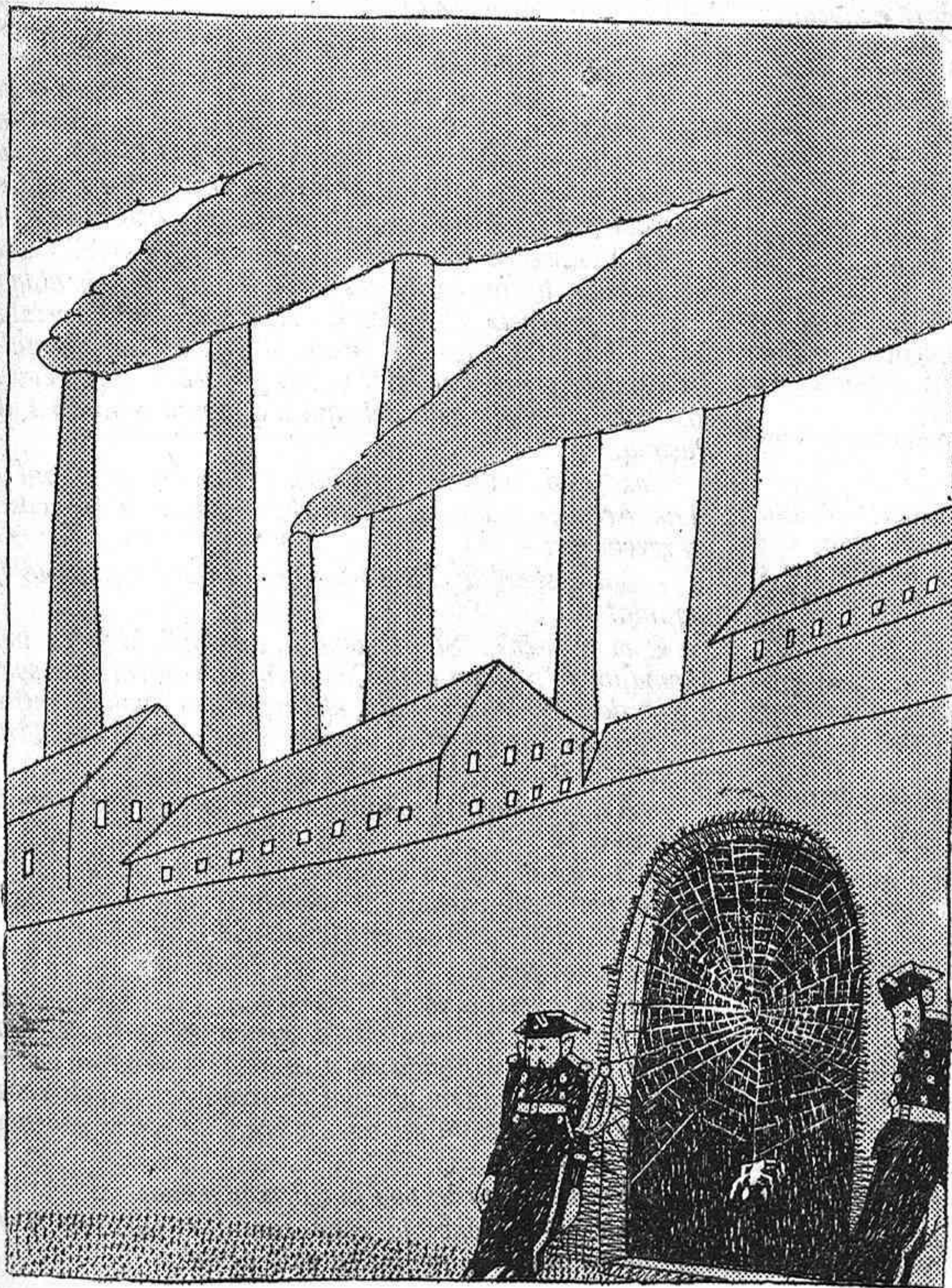
Si ta mare fos política
i cregués amb En Cambó
En Junoy o don *Lacandro*
veuria com tinc raó
puix els polítics d'Espanya
ja fa temps que han proclamat
que aquí és el país de l'olla
on la farsa s'ha imposat.

Emprò avui dia les sogres
no s'entenen de raons
i per rē aprecien la ciència
davant d'un plat de cigrons.
Oh, la prosa de la vida!
Oh, les sogres irritants!
Oh, Espanya, país de toros,
trampes, nanos i gegants!

Oh, poble que's deix convèncer
pel primè arrenca queixals!
Oh, país que a curanderos
fia el remei de greus mals!
Si, Lluïseta, no ho dubtis,
tot quan et dic és vritat,
i perxò, perquè sóc savi
carbaça enguany m'han donat.

Més per tú, gentil Lluïsa,
soc capaç de fer-ho tot
car l'amor és cosa forta
ja que l'amor tot ho pot.
Faré, doncs, lo que molts altres
que a Espanya s'han elevat,
car sé que guanyant pessetes
seré un gendre molt mimat
puix les sogres de avui dia
sols reconeixen talent
an aquells que al Banc d'Espanya
hi tenen compte corrent.
Creu Lluïsa, no t'apuris
que jo faré un capital
puix des de avui que estudio
per torero i concejal.....

TÉNU

«La vuelta al trabajo»

La gran piscina

Sempre que estiguerem a l'ano-
menada Plaça de braus monumental,
no podíem deixar d'anar-nos dient
durant la correguda:

—Això no és cap plaça de braus!
Això no és cap plaça de braus!

L'altre dia un amic nostre, pintor,
ens tragué de dubtes amb tres pa-
raules Assentírem, i desseguida el
amic ens feu veure el veritable fi per
a que ha estat bastit el grandíós
edifici.

—No m'agrada aquesta plaça,
vaig dir jo.

—No és cap plaça.

—Què?

—No; és una casa de banys.

—Home!

Després vaig mirar i en efecte
tenia quelcom dels Orientals, de Zo-
raida, àdhuc de «La Deliciosa».

—Tens raó.

—Que si en tinc? Mira; abaix
tot el circo una gran piscina, lo que
són *tendidos*, o ageguts, com vulguis,
lloc per a pendre banys de sol o es-
tar-se a la fresca i enraonar honesta-
ment els ciutadans; perquè no se si
t'has fixat que res hi ha més honest
que les platges, i com més barrejats
estàn els sexes més honestos. Casi te
diré que s'ha d'ésser mico o col·legial
embrutit pel «K D T» o seminarista

per sentir-se eròtic en tal lloc i ocasió. Les llotges seria molt fàcil convertir-les en habitacions de luxe, a les galeries podrien fer-se'n-hi altres de segona, i dalt a les graderies, cobertes amb grans persianes, hi haurien els departaments públics per a vestir-se i despullar-se.

Lo que ara són corrals, tallers de fusteria, quadres, oficines, etc., etc. se podrien convertir en departaments especials per a banys de vapor, medicinals, llocs de depilació, dutxes, etc., etc. Al davant uns quants jardins per a esbarjo dels ciutadans... i Barcelona tindria unes termes que deixarien endetràs, però de molt, a les cèlebres de Roma.

Que s'animin els senyors de la comissió de la Exposició d'Indústries Elèctriques. Seria el millor número del programa.

I en diríem: Termes de Lerroux, Cambó & Pich.

COMPENDIO DE ELECTRICIDAD PRÁCTICA, per H. Schoentjés. —Aquesta obra del celebrat professor de l'Universitat de Gant, ha sigut escrita per a us dels maquinistes, montadors i propietaris d'instal·lacions elèctriques. Un excel·lent manual que en poc temps s'ha fet tant popular entre'ls obrers del ram d'electricitat, que a correuita se n'ha hagut de fer una nova edició per a Espanya i Amèrica, després de haver-se'n fet cinc edicions del original.

Ara el text ha sigut ampliat i reformat, introduint-hi el propi autor altres capítols de moltíssim interès, havent sigut així mateix augmentada la secció de gravats.

Consten en el llibre nocions completes sobre alumbrat elèctric, distribució de la corrent, dinamos, corrents d'inducció, i sobre les més modernes disposicions referents a instal·lacions i tota mena d'aparells.

Un llibre utilíssim tant per als tècnics professionals com per als estudiants i sencills aficionats.

MANUAL DE DIBUJO GEOMÉTRICO INDUSTRIAL, per A. Antilli. —Entre'ls llibres de dibuix publicats en el nostre país, han sobressortit fins ara els que solament ofereixen models per a la copia propiament dita, o que's redueixen a ensenyar el maneig dels utensilis de que disposa el dibuixant; molt poques vegades es donen en ells normes precises per a salvar les dificultats de caràcter geomètric que a cada moment apareixen al estudiant o obrer que, tenint escassos coneixements de geometria, es veu obligat a procedir a les variades operacions del dibuix industrial.

Per aquesta raó, sens dubte, s'ha popularitzat tant depressa l'obra del il·lustrat professor de la Reial Escola militar de Mòdena, senyor Antilli, en la qual s'hi condensen infinitat de coneixements senzills, categòrics i pràctics per a que'l dibuixant pugui trobar la solució de les dificultats geomètriques més corrents, pel camí més curt i més segur.

Comprèn aquest llibre, ademés de les regles per a resoldre tota mena de problemes gràfics relacionats amb la línia recta, la circumferència i les seccions còniques, un extens capítol sobre les escales, reduccions i ampliacions de dibuixos, un tractat complet referent als adornos geomètrics i el seu traçat, i un apèndix escrit expressament per a l'edició espanyola, en el qual s'hi exposen les regles del dibuix industrial i del dibuix de catàlegs.

Hi han en el llibre 134 gravats, que formen una excel·lent col·lecció de models per a copiar.

BAÑOS DE IMPRESIÓN.—Noveleta de F. Flores García que omplena el darrer quadern de *Los Contemporáneos*.

SEPT SCIENCIES

GLOSARI

ANOMALIES

Això matarà allò. Això de la toreria còmica acabarà per anular el toreig formal. L'ingenu Llapissera eclipsarà al presumit Gallo; l'eclipsarà perquè és més valent i més artista, si és que entenem per art el fer monadetes i floreios davant de la bestia brava.

En Llapissera és més valent que el Gallo, perquè el Gallo encara no ha fet seixanta molinets seguits entre «pitones» i en Llapissera sí; perquè si alguna vegada, «cada cuando celtis», el Gallo ha esperat al toro agenollat i l'ha passat de muleta en aqueixa positura, en Llapissera l'ha passat i repassat, esperant-lo de quatre grapes i aguantant la muleta amb les dents, que és el sumum de la temeritat. En Llapissera és més artista que el Gallo, perquè si el Gallo es perfila amb elegància i «se arrima» amb distinció, en Llapissera sab oferir un plat d'enciam al toro, i li ofereix amb cortesia i se'l parteixen com bons amics; perquè si el Gallo s'ha tret alguna volta la «sabatilla» i ha fet amb ella una festa al brau, en Llapissera s'hi ha tret els mitjons, n'hi ha penjat un a cada banya i per afegeidura s'hi ha assegut al davant, s'ha tret la petaca, ha fet el cigarret i ha convidat al toro, advertint que si aquest no acaba per fumar és perquè l'animal «no acostuma».

En Llapissera eclipsarà el Gallo, perquè si el Gallo domina als braus, en Llapissera els domina, els hipnotitza, els enterneix, els espanta i els transforma en criatures de bolquers, i no se'ls fica a la butxaca de l'ermilla per prudència i perquè no li cabrien, però se'ls carrega a coll com si fossin bèns dels que's compren a la fira de Pasqua.

Ens feiem aquestes reflexions l'altra nit tot anant a «Las Arenas» quan, al baixar del tramvia, se'ns acosta un revenedor:

—Sol i sombra!... Sol i sombra al mateix preu de la taquilla!

Com s'entén?... Sol i sombra, a la nit? Això és una anomalia. Ja'n tenim una. Comprem una entrada de sombra i, després de comprada, ens repensem i volem entrar al «Sol». Intentem entrar; donem l'entrada de «sombra» al porter... i...

—Ah, no, senyor!... Aquí no's pot entrar amb això!... Aquí és el «Sol».

—De modo que a la nit que, de fet no hi ha sol ni ombra, amb una entrada de «Sombra», que és més cara que la de «Sol», no's pot entrar al «Sol»?...

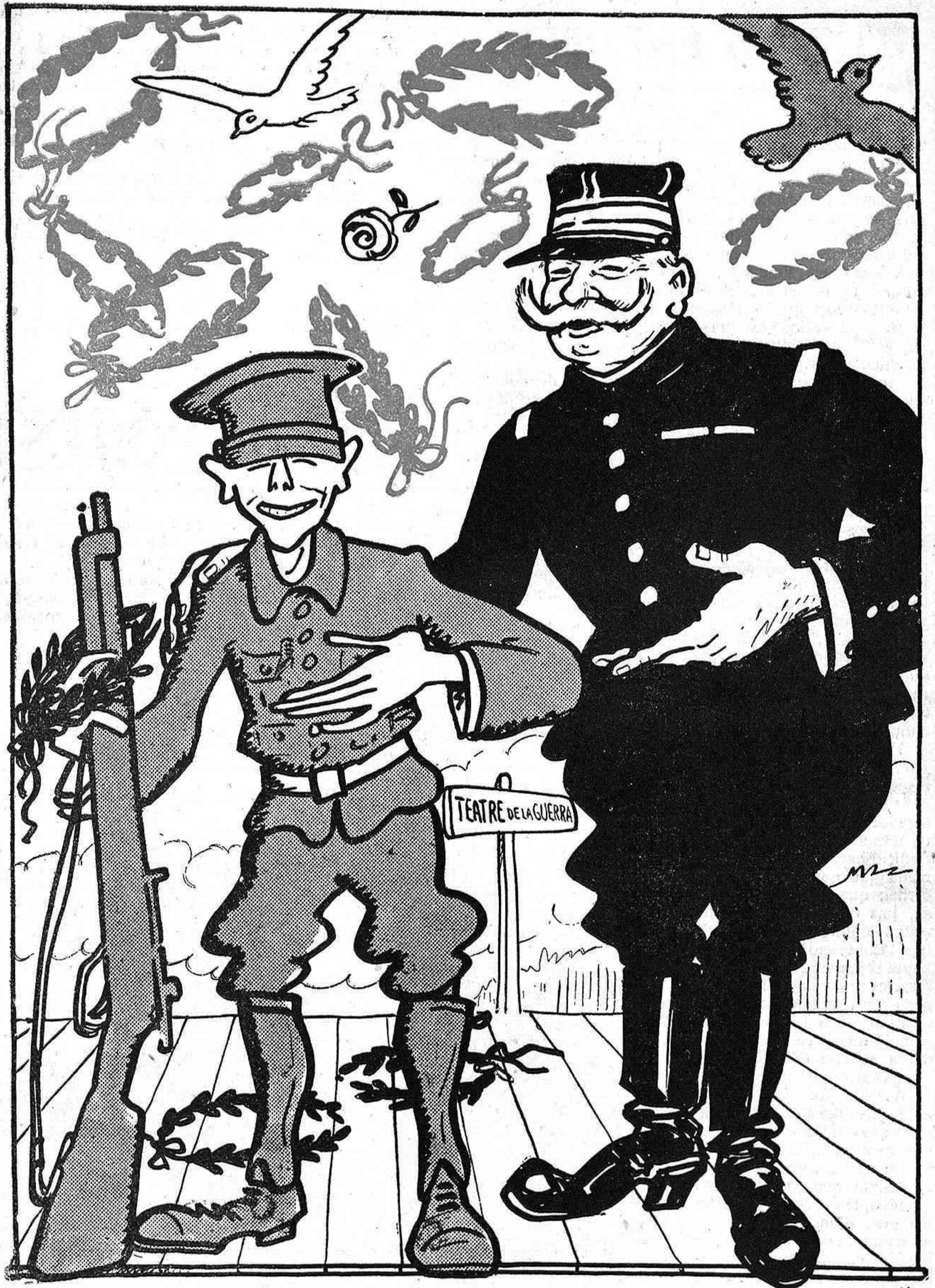
—No, senyor!...

—Però, home, això és com si a un passatger de tren tenint bitllet de primera no'l deixessin anar en tercera; això és com si a la fonda no li volguessin servir un cobert de tres pessetes pagant-ne quatre; això és com si els capellans no li volguessin dir uns funerals de pobre cobrant-los de ric; això és...

—No sé què dir-li; no'l puc deixar passar.

—Ah, no?... Doncs ja estic cansat d'anomalies. Torneu-me els quartos, que me'en vaig al llit.

XARAU

DESPRÉS DE «LA OFENSIVA» (L'ÉXIT DEL ANGLÈS)

En Joffre.—L'obra que havem tingut l'honor de presentar, és original de... aquest senyor.

TELÓ ENLAIRE

Deia jo en l'anterior crònica, encara que'l llegidor no s'en va enterar—i no certament per culpa meva ni d'ell—que l'anomenat *gènero chico* era l'única cosa regionalista que havia fet *allende el Ebro*. I per a comprovar aquesta afirmació meva, sembla escrit *Serafin el Pinturero*. Els autors, senyors Arniches i Renovales, han fet amb molt bona fortuna un estudi de l'ànima madrilenya popular; sense exageracions ni dislocacions més o menys pintoresques, amb una clara i neta simpatia que li procura, en l'escena, la realitat de ses palpitations. *Serafin* és un tipus representatiu, amb totes les valors fondes i formals d'una personalitat i àdhuc amb les derivacions externes típiques inconfondibles que el sagellen d'originalitat davant dels ulls superficials dels qui no calen a fons.

Aquesta és, positivament, la valor essencial de l'obra. Té ademés, en lo que respecta a la construcció escènica, a la contextura formal totes les bones condicions constituint, en són gènere, una de les obres millors.

Per altra part—i no és petita cosa—té la gracia fàcil i sense dislocacions, com arrencada de la font viva del poble sense l'incommensurable recargolament amb que ha empastifat l'espontaneïtat madrilenya el *señorito chulo*.

Totes aquestes raons han decidit, amb justicia, l'èxit de *Serafin el Pinturero*, que a Barcelona, lo mateix que a Madrid, ha sigut molt aplaudida, contribuint an això l'excelent interpretació que li dona la companyia castellana del «Apolo» de Madrid, especialment el senyor Ortas, que hi està graciosíssim.

I ara hauria de cantar les excel·lències de la *Kermesse* que, organitzada per l'Ateneu Autonomista del Districte III, tingué lloc al «Park Güell», diumenge passat.

Però com suposo, sense por d'errar, que tots els meus llegidors barcelonins hi foren, no seré extens. Sàpiguen els llegidors forans que una vegada més s'ha complert la noble tradició barcelonina que agermana graciosament l'art amb la caritat; que *L'alegria que passa*, joia riquíssima de nostre teatre, obtingué una vegada més l'èxit grandios que ha obtingut sempre; que tots els espectacles combinats foren un plaer per al públic; que en Jack Johnson donà la nota sensacional i que, per a no fer més llarga aquesta enumeració, la organització fou perfecta.

Aquest excel·lent senyor i amic Sala Sitjà que, amagat darrera unes ulleres grosses uns ulls petits i aguts, passa pel nostre costat com una persona insignificant, tota pàl·lida i modesta, té no solament l'ànima gran d'un creient en sos ideals d'un home que sab que la fè i la voluntat mouen muntanyes, sinó la pràctica virtut de les organitzacions. Es un apòstol i un executor. Es un català, amb totes les virtuts de

la raça. ¡Llaor a ell i enhorabona com a president del filantròpic Ateneu i organitzador de la *Kermesse*!

Per a diumenge a Vallvidrera se'n han pensada els del «Teatre de la Natura» una de crespà. La representació de la traducció d'en Maragall de l'*Ifigenia a Taurida*, de Goethe.

A l'ensemps, com homenatge, al nostre gran poeta tant plorat, qui fou en certa manera, amb l'obra esmentada l'iniciador del teatre de la natura, se posarà en el de Vallvidrera una làpida a sa memoria.

La direcció artística corre a càrrec de l'Adrià Gual. Es aquest un altre acert—i no dels més petits—dels organitzadors.

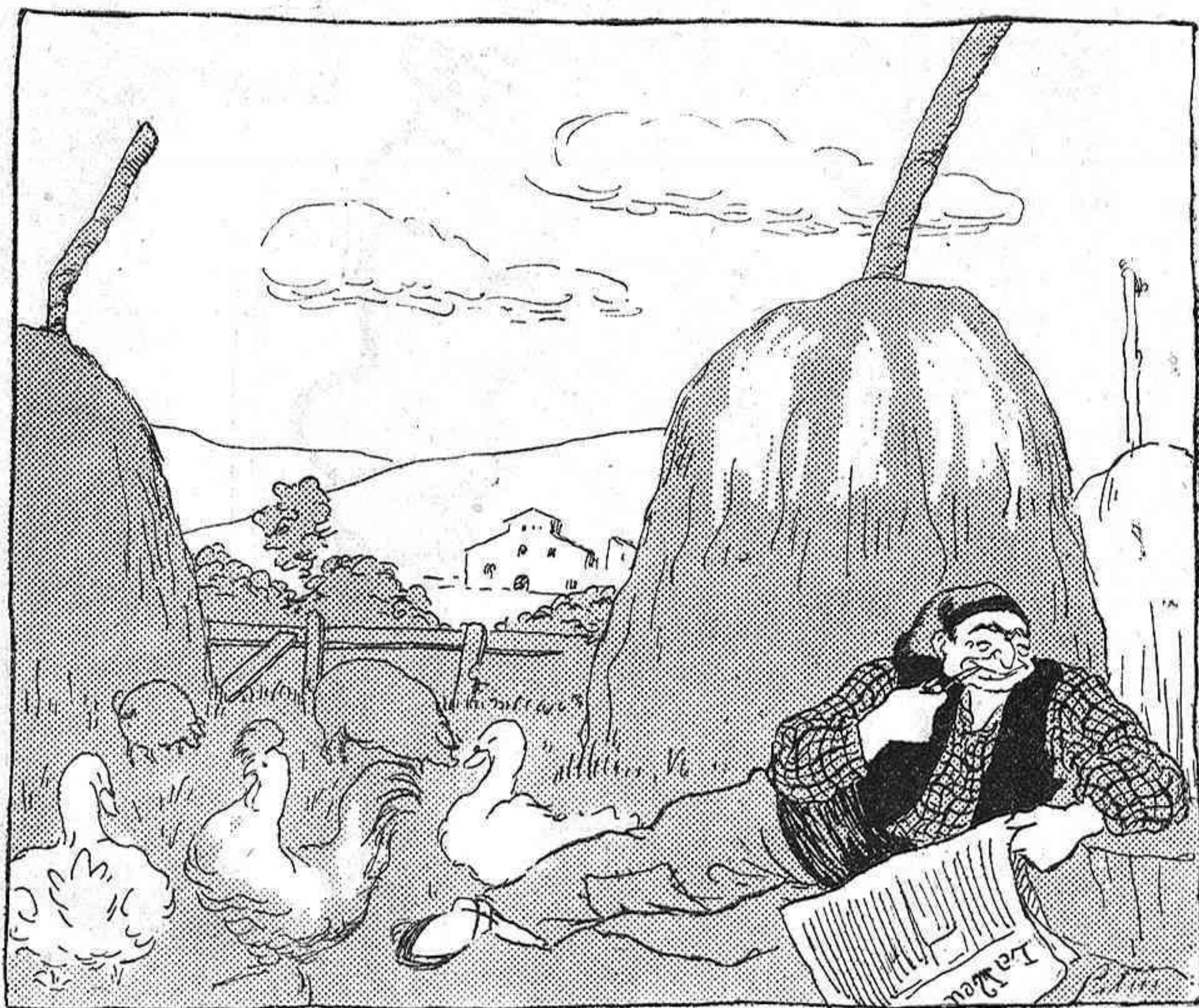
Heu-s'aquí una bella festa que amb eficacia i devoció recomanem a tots.

FARFARELLO

L'aconteixement deportiu de la setmana ha sigut la volta a Catalunya en automòbil; prova de resistència i regularitat organitzada pel nostre Automobil-Club.

Diumenge a primera hora del matí va donar-se sortida a més de trenta automòbils de tota mena de marques i de cavalls de força. Tots ells, amb ben poques excepcions, han

GRAN REMEI

—Contra la calor, ja sabia que tenia que fer aquests dies. Me posava a llegir un diari de Barcelona i... em quedava tan fresc.

acabat la carrera amb tot i lluitar amb un temps plujós, dolentíssim, impropri d'aquesta estació.

Cal felicitar als organitzadors de la carrera per l'acert que han tingut, sobre tot en fer una prova de regularitat i turisme, lo que ha permès que hi prenguessin part tan gran nombre de cotxes que la carrera ha resultat un èxit.

Llàstima de accident ocorregut a Gavà, del qual ne resultaren víctimes un automobilista i dues senyores!

ESQUELLOTS

Si aquests dies ens fixem en les notes de «alta sociedad» que publiquen els nostres rotatius, veiem que tota la secció s'ocupa solament en donar compte dels *veraneos* aristocràtics.

«Hoy salen para Santander los marqueses de...»

«Hoy sale para Moncada...»

«Hoy sale para Gratallops...»

Vaja que tots els revisters de societat estan avui a l'altura dels venedors de dècims de la Rifa de Madrid...

«Hoy sale, ... hoy!»

El barcelonins comencen a exclamar-se per falta d'aigua.

En qualsevol altre país les exclamacions tindrien altre motiu més poderós.

A França en altre temps s'haurien exclamat per falta de absentia, a Anglaterra per falta de *wiskey*, a Alemanya per falta de cervesa...

A Barcelona demanem aigua.

Els barcelonins som molt austers!

El ministre de la Governació demana al nostre Ajuntament que, al objecte de fer economies, rebaixi a la meitat l'iluminació dels nostres carrers.

De modo que els carrers que disposin de quatre fanals, en tindran solament dos d'encesos.

I el carrer que només ne tingui un?

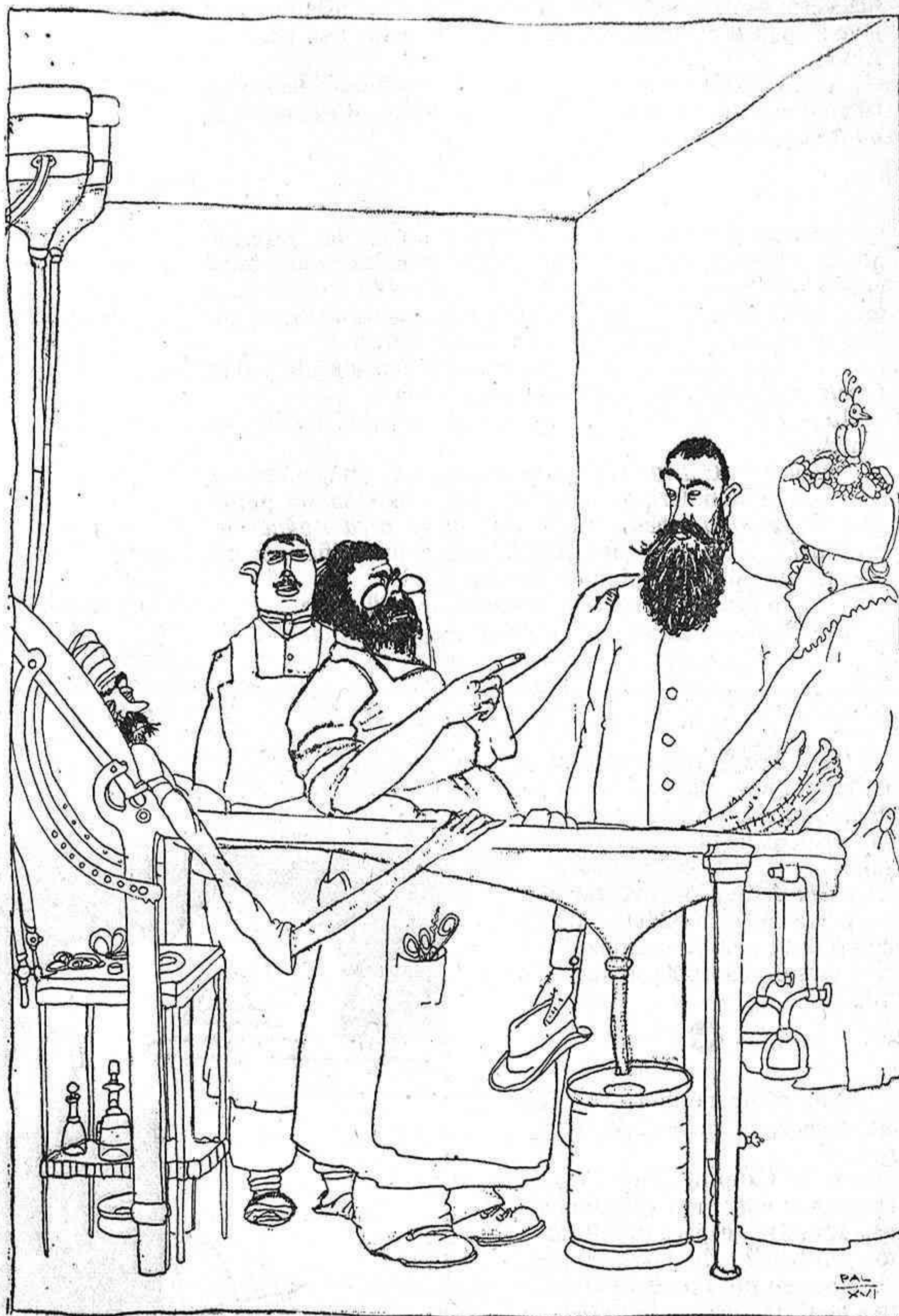
An aquest se li deurà tancar l'aixeta fins a la meitat.

Lo terrible serà amb els carrers que no'n tenen cap.

Hi ha el projecte de cedir el palau de Belles Arts als industrials francesos per a una exposició de productes el·laborats durant la guerra?...

Productes el·laborats durant la guerra?...

Ara tindrem ocasió de veure d'aprop les xeringues del 75.

CAS CLÍNIC

—Temo que la ciencia no arribarà a temps.
—Vol dir?... I doncs... ¿que acostuma a viatjar en tartana aquesta senyora?

S'ha prohibit novament la circulació per les nostres vies dels homes anuncis disfregats.

I les dones anuncis? Les dones que anuncien l'amor a tota mena de tarifes i que també van disfregades, perquè no les retiren?

Què fa el senyor Esteve, que no les denuncia?

En Palaudaries pregunta a un quefe d'Estació, en el moment de pujar al tren:

—Dispensi... ¿és veritat que, en cas de xoc o descarrilament, són els vagons de darrera els que reben més?

—Realment, és veritat.

—Es estrany, doncs... Tan senzill que fóra, suprimir els últims cotxes!...

En Belmonte, ferit, ha rebut la visita de molts intel·lectuals espanyols i entre ells la dels dos déus màxims de la jove genialitat contemporània: En Valle-Inclán i en Pérez de Ayala.

Aleluia? Qui havia dit que aquestos dos homes tenien un talent que no'ls hi cabia al cap i que davant d'ells havia de *quitarse el cráneo*?

Aquesta frase de *quitarse el cráneo* no es una invenció nostra. L'hem sentida a Madrid moltes vegades, com a cabal expressió admirativa. Per cert que a un dels ingenis a qui més l'han prodigada ara l'estàn reventant els mateixos que l'encensaven. (Es un avís, senyors Valle i Pérez).

L'estupidesa de la frase ens recorda una anècdota d'en Clarín ben expressiva per a ésser recordada.

Jugava al billar amb un senyor, amb veritable rivalitat de campions.

Guanyà en Clarín. L'altre se desesperà, vençut en son amor propi de billarista. Finalment retà, roig com un perdigot: *Me juego la cabeza a que no vuelve usted a ganarme!* En Clarín extengué sa mirada per tota la magnificència del jugador de billar i respongué serenament:

— *Si yo tuviese su cabeza, también me la jugaría!*

Apliquem la resposta... i no'ns deixem enlluernar.

L'Inspecció Provincial de Sanitat ha publicat una circular recordant que està prohibit, fòra de la prescripció mèdica, l'us de la morfina.

Bueno! Tant se'ns en dóna!

D'ara endavant, els viciosos, em comptes de pendre morfina, llegirem versos dels poetes de la *La Veu*.

Quin pànic més horrorós, l'altre dematí, al mercat de la Boquería!

De la Cambra Frigorífica va escapar-se una gran quantitat de gas amoníac, capaça d'asfixiar a tot un batalló de marmanyeres.

No eren prou pudents els nostres mercats, que per lo vist els hi mancava aquesta reforma *inodora*.

Lo menys que deien les raspes a La Virreina era això:

— *Reina Santa!... Els alemanys!... Ja els tenim aquí.*

Si m'embrutes t'enmascaro.

Com ja deuen sapiguer la censura de la premsa ha passat de la mà dels militars a la mà dels civils.

Que hi hem guanyat o hi hem perdut?

Els estimats col·legues de la diària diuen que... ha quedat demostrat que en aquest món sempre hi ha un pitjor.

Ja els ho sabré dir la setmana entrant.

De moment sols puc assegurar-los que'l canvi no'm fa gaire bona espina. Militars?... Civils?... Tot és tropical...

Mil pessetes diàries de multa acaba d'imposar l'Alcalde a la nova empresa de Llimpiesa pública per incompliment de contracte.

Mil pessetes que haurà de anar pagant fins que tingui el servei ben complet.

Ja veieu si dona això de les *basuras*.

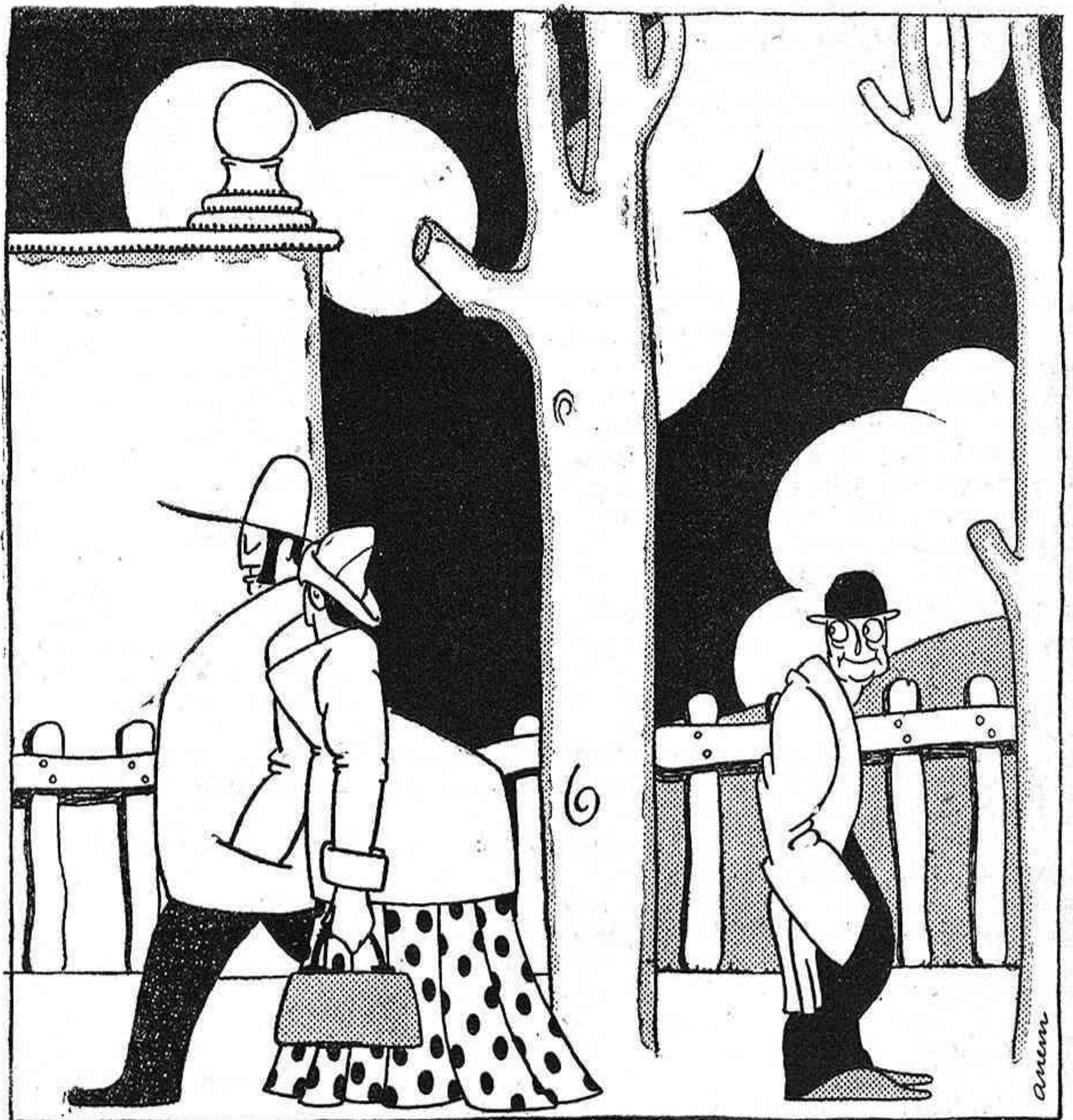
De moment ja dona doscents *xucs* diaris al Ajuntament. I així s'arregla: per a ell els quartos, per als veïns, que són els perjudicats, les escombraries.

L'«Orfeó Català» ha fet una excursió artística a Montserrat.

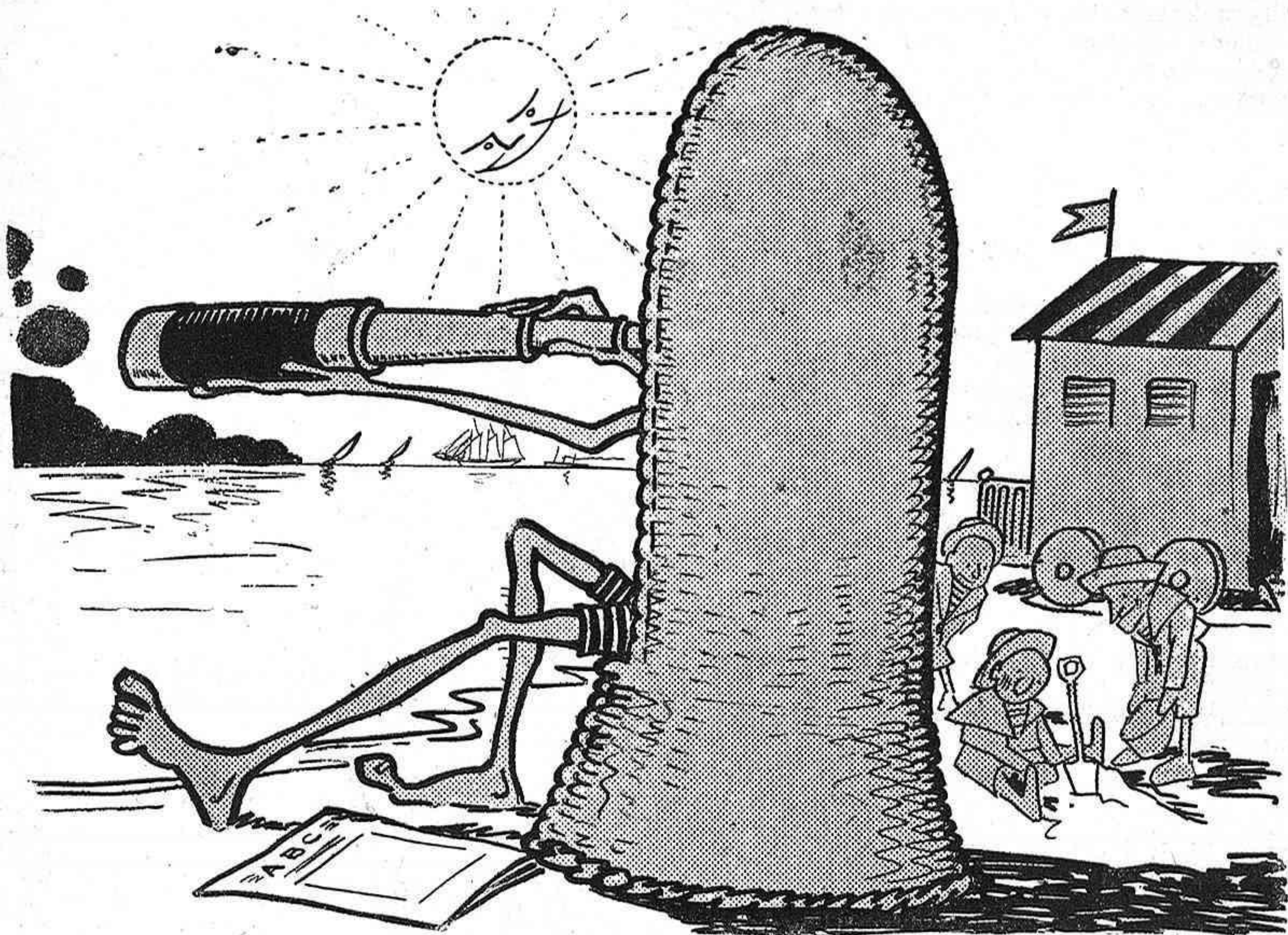
Allà, en els mateixos claustres del monastir, els orfeonistes d'en Millet han cantat *La mort del escolà*.

Diu que l'efecte fou tan meravellós que tot-hom s'hi entusiasma.

Tot-hom menos els escolans que diu que deien:—No'ns vingui amb coses tan tristes, senyor Nicolau. Ens agrada més el pa-de-pessic i la *Montserratina*.

—Vaia una gracia, aquest!... Poguent-me'n endur tan bones provisions, jo també hi aniria a estuejar.

DES DE LA PLATJA

—Ui, que és lluny, encara, el mal temps!...

En una comunicació enviada al Consistori, el Col·legi de Metges aconsella al Ajuntament que, per als nous pressupostos, procuri no augmentar el pressupost d'ingresos, sinó reduir el de gastos.

Vaja, doctors, no siguin innocents.

Com si no el coneguessin al nostre Municipi.

¿Que no ho saben que és un malalt *reactio*, d'aquells que no volen pendre medecines?

Ja no estem en estat de guerra. Es un contrasentit europeu, una paradoxa espanyola, plena d'originalitat.

De com l'Ateneu és, per a molts, el centre i la raó de la vida barcelonina.

(Això és com un un títol; una mica massa llarc, però bastant clar.)

Un amic que és ateneïsta reb al sever casal del carrer de la Canuda la visita d'un que no és ateneïsta.

Aquest té un plany d'amistat de pura i arrelada amistat. L'altre no ha pensat en ell en unes circumstàncies en que el no ateneïsta no s'hauria oblidat del soci de l'Ateneu.

I aquest té una sinceritat genial: Si vius tant apartat! Si no't veig mai!...

Una mica astorat, l'amic no ateneïsta, va saludant aleshores una pila d'amics.

La veu del ateneïsta segueix implacable: Si vius tant apartat!...

I allí mateix el pobre apartat *malgré lui*, se fa soci del Ateneu.

Des d'aquell dia va una estona cada tarde a l'Ateneu i té la sensació de que no viu apartat.

¡Oh dolç refugi, oh essencial raó de paternitat!

Ara hem d'estalviar en el llumnat públic per mor del preu del carbó. Les companyies d'electricitat fan el reclam de ses produccions hidràuliques.

Fet i fet ja veuràn com per al consumidor tot vindrà a ésser lo mateix.

Recordem aquell cas de familia, amb la puja del pa.

A l' hora de sopar s'ha acabat el pa que hi haurà a casa. El pare dona diners a la minyona i diu: Porti pa.

La mare salta furiosa: I ara: Que ets boig? Ni un cèntim més de pa en aquesta casa, avui. Ni un cèntim!

El pare, repren, filosòfic. Miri amb aquests diners, compri cocal!

Ja tenim un submarí. Això va bé L'*Isaac Peral* comença a donar-nos un aire europeu.

Molt bé. La qüestió és que no'ns posin els *perals* a quarto.

La força de la costum!

Un dia varen anar a cercar an en Merletti per a que anés a retratar un difunt.

La família va deixar-lo sol a la cambra mortuòria; ell prepara la maquineta, i quan està a punt de apretar la pera per a treure la fotografia, exclama, dirigint-se al mort.

—Un moment... No és mogui, si és servit!... Ja està; moltes gracies.

EPIGRAMA

El dia que en Salvadó
Se casava amb l'Assumpció
va treure la loteria,
i exclamà ple d'alegria
—Premi i aproximació!

Eudalt Sala

Solucions als trenca-caps del número 1958

A la Xarada primera: *Catalana*.—A la segona: *América*.—
Al Anagrama: *Ombra-Broma*.

JEROGLÍFICS

I

das des dos dus

Joan Rocabert

II

RE RI

Joan Rocabert

III

I

Joan Rocabert

IV

A
•
5 0 0
S O L F A

Joan Mestres M.

—No hi ha carn?... Doncs, vès que ningú ho diria!...

V

Rosa Maria Neus
Enriqueta Pilar Sió
mas mes mos mus
Riu I

Joan Rocabert

VI

Entre

Joan Rocabert

ANAGRAMA

—No sents com *total*, Ribot?
—Es veritat. I ara hi *tot*.

R. Valls

Antoni López, editor, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

TELÉFONO 4115

COLECCIÓN DIAMANTE

VAN PUBLICADOS

<p>1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urreola. Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Nieva. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Melgosa. Un viaje a los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. ¡Rataplán!
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J. López Silva. Migajas.
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matoses (Orzuolo). ¡Aleluyas finas!
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).</p> | <p>33. } A. Flores. Doce españoles de
34. } brocha gorda.
35. José Estremera. Fábulas.
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.
37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
41. } Jacinto Laballa. Novelas intil-
42. } mas.
43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.
44. F. Pi y Margall. Diálogos y artículos.
45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.
46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.
47. R. Altamira. Novelitas y cuentos.
48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.
49. R. Soriano. Por esos mundos...
50. L. Taboada. Perfiles cómicos.
51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
52. J. Ortega Munilla. Fina.
53. F. Salazar. Algo de todo.
54. Mariano de Gavla. Cuentos en guerrilla.
55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.
56. Francisco Aloántara. Córdoba.
57. Joaquín Dloenta. Cosas mías.
58. López Silva. De rompe y rasga.
59. Antonio Zozaya. Instantáneas.
60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire
61. L. Taboada. Colección de tipos.</p> | <p>62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.
63. Angel R. Ohaves. Cuentos de varias épocas.
64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.
65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid Campeador.
66. Vital Aza. Pamplinas.
67. A. Peña y Gofil. Río revuelto.
68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios
69. Nicolás Estévez. Calandracas.
70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.
71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.
72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
73. F. Barado. En la brecha.
74. Luis Taboada. Notas alegres.
75. Xavier de Montepín. La señorita Tormenta.
76. A. Zozaya. De carne y hueso.
77. X. de Montepín. Muerto de amor
78. Conde León Tolstol. Venid a mí...
79. A. Calderón. A punta de pluma.
80. Enrique Murger. Elena.
81. Luis Taboada. Siga la broma.
82. L. G. de Giner. La Samaritana.
83. Cyrano de Bergerac. Viaje a la luna.
84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!
85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.
86. A. Pestana (Gafel). Cuentos.
87. Angel Guerra. Al sol.
88. T. Dostolewsky. Alma infantil.
89. E. de Amlols. Aire y Luz.
90. L. García de Giner. Valentina.
91. E. de Amlols. Manchas de color.
92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
93. M. Ugarte. Mujeres de París.
94. Obras menores de Cervantes.</p> | <p>95. Obras menores de Cervantes.
96. J. Pérez Zúñiga. Chapucerías.
97. Voltaire. Cándido.
98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
99. J. Benavente. Teatro rápido.
100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
102. A. Guerra. Polvo del camino.
103. Camilo Castello Branco. María Moisés.
104. Graella Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina.
106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
108. Eça de Queiroz. La nodriza.
109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
110. M. Sarmiento. Así.
111. Felipe Trigo. A todo honor.
112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
114. Jorge Manrique. Poesías.
115. Abate Prévost. Manón Lescaut.
116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
118. Miguel A. Ródenas. De las majadas al Otero.
119. E. Marquina. Juglarías.
120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
121. S. Rusñol. Hojas de la vida.</p> |
|--|--|---|--|

PRECIO DE CADA TOMO: DOS REALES

La próxima semana aparecerá el tomo 122

RAFAEL de LAMARTINE

Un tomo de más de 200 páginas DOS reales

DICCIONARICATALÀ - CASTELLÀ
CASTELLÀ - CATALÀ

PER

A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom d'unes 900 planes, imprès sobre un paper finíssim i intransparent, relligat amb pegamoid

900 planes 2 centímetres de gruix!! Pts. 10

GRAMÀTICA ELEMENTAL

DE LA

LLENGUA CATALANA

PER

A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom

Pessetes 3

NOVÍSSIMA**ORTOGRAFÍA CATALANA****Vocabulari Ortogràfic**

Segons les normes de l'Institut d'Estudis Catalans i les obres i treballs dels millors autors i filòlegs, ordenat i anotat per

A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom

Pessetes 2

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebra a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

SIRENES DE LA MAR VELLA

—Qui fos onada, per poder amanyagar-te!
—Doncs, fill, les onades me deixen bastant freda.